

Hildes avontuur

Marie Lamballe bij Boekerij:

Hildes droom
Hildes beproeving
Hildes geluk
Hildes beloning
Hildes avontuur

Marie
LAMBALLE

HILDES
AVONTUUR

De Italiaanse zomerzon lonkt.
Kan Hilde het café met een gerust hart
overlaten aan haar familie?

Vertaald uit het Duits door Sander Hoving

ISBN 978-90-492-0503-4

ISBN 978-94-023-2452-5 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Café Engel: Goldene Jahre*

Vertaling: Sander Hoving

Omslagontwerp en -beeld: Bürosüd

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2024 Bastei Lübbe AG, Keulen

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Internationaal Literatuur Bureau bv, Amsterdam, www.lindakohn.nl

© 2025 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Hilde

Mei 1965

De lente liet dit jaar lang op zich wachten. Tot ver in april waren winterjassen en wollen sjaals onontbeerlijk, en de fraaie lentekostuums van de dames van Wiesbaden moesten in de kast blijven hangen. Maar nu, precies op tijd voor het meifestival, explodeert de natuur in het warme zonlicht. De stad is feestelijk versierd vanwege het jaarlijkse theaterevenement: bloembedden met stralende kleuren in het park van het Kurhaus, struiken die nog snel zijn gesnoeid, pas gemaaide gazons, en overal wordt met vlaggen en posters reclame voor het festival gemaakt. Tijdens deze meidagen is Wiesbaden internationaal: toeristen uit alle windstreken mengen zich onder de plaatselijke bevolking, wandelen door de Wilhelmstrasse, zitten in cafés of op terrassen en wonen de evenementen van het meifestival in het theater bij.

Ook in Café Engel is het een drukte van belang, want hier ontmoeten de artiesten en theatermensen elkaar. Ze eten nog snel een hapje voor de repetities, zitten met collega's bijeen met een glas wijn en discussiëren vakkundig over de gastvoorstellingen uit Rusland of Frankrijk. En ook de pers komt langs om deze of gene artiest tot een interview te bewegen.

Een dag eerder is *Katerina Ismailova* van Sjostakovitsj in de opera opgevoerd, waarna de artiesten en gasten tot laat in de zwoele nacht nog op het terras hebben gezeten. Vandaag is het opnieuw prachtig, zonnig weer en 's ochtends al zijn de buitentafels allemaal bezet.

Maar binnen dreigt er onweer.

‘Moeten ze nu per se in mei trouwen?’ moppert moeder Else. ‘Kunnen ze niet wachten tot de zomer? Als het dan toch moet...’

Het is vlak voor enen, beneden in het café is het druk, maar Hilde staat voor de kledingkast in haar woning te jammeren dat ze niet weet wat ze aan moet trekken.

‘Doe de groene aan,’ roept moeder Else, die in Hildes keuken zelf op haar pijnlijke benen zit te smeren. ‘Die is goed genoeg. Uiteindelijk ren je in Eltville toch alleen maar heen en weer om de bruiloftsgasten op de binnenplaats te bedienen.’

‘Maar hij past niet goed meer,’ verzucht Hilde. ‘En hij is ook uit de mode...’

Ze is nerveus, wat haar eigenlijk zelden overkomt. Als het om het café gaat, organiseert ze alles met de grootste rust en vastberadenheid. Ook als het erom spant, kun je altijd op Hilde rekenen. Maar ze vindt het moeilijk om zich aan te kleden voor een huwelijksreceptie. Ze is geen twintig meer, haar heupen zijn ronder, van boven is ze ook aangekomen, en een paar weken geleden ontdekte ze de eerste grijze haren tussen haar blonde krullen. En dan heeft ze ook nog eens geen zin in representatieve kleding omdat ze dag in dag uit in het café werkt en meestal een rok en een blouse draagt.

‘Ik begrijp Mischa niet,’ zegt moeder Else, en ze kreunt omdat ze moet bukken om de zalf aan te brengen.

‘Laat dat toch, mama, ik doe het zo wel voor je...’

‘Nee, nee, jij moet je nu aankleden en we redden het wel zonder jou,’ is het antwoord. ‘Maar dat Mischa per se wil trouwen met een vrouw die vijf jaar ouder is, dat kan niet goed zijn! Zo’n knappe jongen als Mischa zou wel wat jongers kunnen krijgen...’

Hilde zwijgt, omdat er in de familie al wekenlang verhit over dit onderwerp wordt gediscussieerd. Mischa en Simone zijn al vier jaar een ongetrouwd stel, ze wonen op het wijngoed van Jean-Jacques in Eltville en Mischa is hard op weg om een goede wijnbouwer te worden. Wat beslist ook te danken is aan de invloed van Simone, die hem vrolijk en vol vertrouwen terzijde staat en een uitstekende waardin van het kleine café is gebleken. Dus waarom zouden ze niet trouwen?

Ze kijkt op de klok en beseft dat ze nu een beslissing moet nemen. De huwelijksceremonie staat gepland om twee uur, beneden in het café zitten de schoolkinderen Sina, Marion en Petra aan de stamtafel te wachten tot Hilde hen meeneemt in haar auto, en haar lieve man Jean-Jacques heeft zich ook nog niet in de woning laten zien. Ze heeft zijn nette pak al aan de slaapkamerdeur gehangen en een schoon overhemd, sokken en een stropdas klaargelegd.

‘Nou, vooruit dan maar, de groene,’ zegt ze gelaten en ze verdwijnt naar de badkamer. Ja hoor, uitgerekend vandaag wil haar haar niet zitten zoals zij het wil, spant de jurk te strak om haar heupen en plooit bij de taille... nou, geweldig, ze zal als getuige een verpletterende indruk maken in de kerk!

‘Je bent aardig aangekomen,’ zegt moeder Else prompt als Hilde humeurig in de gang verschijnt. ‘Maar maak je geen zorgen, kind, het is de menopauze, dan word je breder. Later verdwijnt het allemaal weer.’

Moeders kunnen soms ongelooflijk bot zijn. Hilde is tweeënveertig en absoluut niet van mening dat ze al in de overgang is.

‘Heb je Jean-Jacques gezien?’ vraagt ze geïrriteerd.

‘Die is net de slaapkamer in gerend. Hij zei niet eens “*Allô, ma chère*” of zo tegen me...’

Hilde loopt snel naar de slaapkamer, waar Jean-Jacques de kledingkast open heeft gerukt en erin rondwoelt.

‘Waar is mijn beste pak, *ma colombe*? Ik moet er goed uitzien voor de jonge bruid...’

‘Kijk uit je doppen,’ snauwt ze tegen hem en ze wijst naar de klaargelegde kleren. ‘En trek de zwarte schoenen aan, ik heb ze speciaal voor jou gepoetst.’

‘Als ik jou niet had, *mon chou*...’

‘Schiet op, we moeten zo weg!’

Dan staat Hilde alweer in de gang en inspecteert haar handtas. Heeft ze alles wat ze nodig heeft? Rijbewijs, identiteitskaart, zakdoek, kam, een flesje eau de cologne voor noodgevallen... Wacht, de autosleutels. En de huissleutel.

‘Als je het mij vraagt,’ zegt moeder Else, die bij de voordeur staat om naar het café beneden te gaan, ‘is het haar alleen om zijn geld te doen.’

Die verdenking heeft ze al meerdere keren geuit. Tenslotte heeft Mischa, toen hij drie jaar geleden meerderjarig werd, de erfenis van zijn overleden grootmoeder gekregen, die tot dan toe door zijn stiefvader, de advocaat August Koch, werd beheerd.

Hilde vindt het een absurde insinuatie. ‘Zo is het wel genoeg, mama! Simone is geen opportuniste, dat weet ik zeker.’

‘Ik hoop dat je je niet vergist, Hilde!’

Waarom heeft haar moeder voortdurend kritiek op alles en iedereen en ziet ze alleen de slechte dingen? Alleen haar leeftijd, ze is over de zeventig, kan dat niet verklaren. Vader is een paar jaar ouder en is, ondanks de oorlogsverwonding aan zijn been, altijd vriendelijk en gelijkmoedig.

Beneden in het café zoekt de nieuwe ober langs hen heen met een dienblad vol glazen en flessen. Sinds februari werkt Giuseppe Marcelli in Café Engel, een gastarbeider uit Napels, een slanke jongeman van gemiddelde lengte met een smal gezicht en dikke zwarte wenkbrauwen. Hilde heeft hem tegen de zin van haar moeder aangenomen omdat hij bereidwillig en bekwaam lijkt en een goedkope werkkraacht is. Tot nog toe doet hij zijn werk erg goed, behalve dat Hilde voorlopig nog zelf de kassa doet, maar ook daarmee zal hij snel zijn draai vinden, want Giuseppe is niet op zijn achterhoofd gevallen. Desondanks kan moeder Else het niet laten om kritiek te hebben op de ‘kleine Italiaan’; ze maakt voortdurend hatelijke opmerkingen tegen hem, en Hilde kan alleen maar hopen dat Giuseppe’s kennis van het Duits niet toereikend genoeg is om ze te begrijpen.

‘Hij is lui, die vent,’ zegt ze dit keer weer. ‘Hij laadt het dienblad zo vol dat hij het nauwelijks kan dragen, in plaats van twee keer te lopen. Als hij het laat vallen, dan zijn de rapen gaar! En hoe hij met de vrouwen flirt!’

Papa doet zijn middagdutje in de woning boven, dus Sina, Petra en Marion hebben zich aan de stamtafel geïnstalleerd en hun jassen en schooltassen over alle stoelen verspreid. Petra’s viool ligt zelfs op tafel. Giuseppe, die dol is op kinderen, heeft hun op eigen houtje goulashsoep en Italiaanse salade voorgeschoteld, omdat hij vindt dat kinderen goed moeten eten als ze uit school komen. Op dit punt

is hij het tenminste eens met moeder Else, hoewel die niet veel opheeft met het 'ratjetoe' dat de Italianen als salade eten. Kaas, ham en salami horen thuis op een boterham en niet in een slakom, vindt ze.

'Hebben jullie je huiswerk gedaan? We gaan zo,' waarschuwt Hilde de deugnieten. 'En jij, Sina? Jij zou de jurk dragen die je moeder voor je heeft achtergelaten.' Sina slaat haar ogen ten hemel en kijkt hulpeloos naar haar vriendin Petra. Swetlana's dochter is nu dertien, nog steeds te mollig, haar blonde haar is dun en pluizig, en haar dikke brillenglazen hebben ertoe geleid dat ze op het gymnasium door boosaardige klasgenootjes 'kikker' wordt genoemd. Jaloezie speelt daarbij een grote rol, want Sina is buitengewoon begaafd en heeft al een klas overgeslagen.

'Die jurk staat me niet,' zegt ze neerslachtig.

Hilde kan het arme meisje wel begrijpen. Helaas heeft Swetlana geen greintje smaak als het gaat om de kleding van haar dochter, ze koopt altijd dingen voor haar die ze 'schattig' vindt, maar die Sina vreselijk staan.

'Maar je moeder wil dat je hem aantrekt,' zegt ze, omdat ze anders problemen verwacht met haar schoonzus Swetlana, die 's ochtends vroeg al naar Eltville is vertrokken om te helpen met de voorbereidingen voor Mischa's bruiloft.

'Daarin zie je eruit als een gigantische roze luchtballon,' zegt de elfjarige Petra, die zelden een blad voor de mond neemt. 'Zoiets zou ik ook niet dragen.'

'Dan nemen we de jurk gewoon mee,' zegt Hilde diplomatiek. 'Marion, hoe zit het? Berg je eindelijk eens dat malle boekje op?'

'Ja, natuurlijk...'

Marion slaat het liefdesromannetje tergend langzaam dicht en stopt het in haar schooltas. Ze is bijna veertien en is in minder dan een jaar tijd een 'tiener' geworden, zoals ze dat tegenwoordig noemen. Ze is altijd slank geweest, maar nu is haar figuur getooid met mooie, ronde borsten en ze draagt nu al een paar weken trots haar eerste beha. En met resultaat: de jongens draaien zich om en proberen met haar te flirten, en Marion heeft zich al snel gerealiseerd dat ze macht kan uitoefenen door hun een gunst te verlenen of die te weigeren. Dat heeft haar zelfvertrouwen een enorme impuls gege-

ven. Haar prestaties op school zijn bedroevend, maar dat deert haar niet. Ze wil zo snel mogelijk van school af en geld verdienen, zodat ze alle mooie dingen kan kopen die bij Karstadt en Hertie voor jonge meisjes worden aangeboden.

Hilde is ongeduldig. Ze haalt de vioolkist van tafel terwijl de meisjes hun spullen pakken en kijkt nerveus om zich heen, op zoek naar haar man. Hij moet ook mee, want zijn geliefde Goélette wordt weer eens gerepareerd. Eigenlijk is het ding allang rijp voor de sloop, maar Jean-Jacques is koppig en gelooft er heilig in dat de garage zijn vehikel weer aan de praat zal krijgen.

Als iedereen eindelijk klaar is en in Hildes blauwe vw Kever zit, is het al half twee, en gezien het verkeer dat de straten van Wiesbaden verstopt, moeten ze veel geluk hebben om de ceremonie in Eltville nog te halen.

‘Geen probleem, ma colombe,’ zegt Jean-Jacques met een grijns. ‘Zonder de getuige kunnen ze niet beginnen.’

Hilde zegt niets. De auto is veel te zwaar beladen, de kofferbak zit vol met huwelijkscadeaus, en op de achterbank zitten de drie meisjes klem tussen schooltassen, jasjes en mantels. Sina heeft de tas met haar jurk en Petra’s vioolkist op schoot, dus er is nauwelijks iets van haar te zien. Petra en Marion houden een dienblad vast met een taart van twee lagen die banketbakker Deuss die ochtend heeft gemaakt en die ’s middags op de bruidstafel zal prijken. Een prachtig bouwwerk van slagroom, fruit en geklopt eiwit, bekroond met een dansend bruidspaar van plastic.

‘Rijd niet zo schokkerig, tante Hilde!’ klaagt Marion.

‘Als je nog eens zo hard remt, vliegt de taart door de voorruit,’ voegt Petra eraan toe.

Sina hult zich in stilzwijgen. Waarschijnlijk ziet ze de bruiloft van haar halfbroer Mischa met gemengde gevoelens tegemoet, omdat haar moeder in Eltville zal eisen dat ze die afschuwelijke jurk aantrekt. Hilde doet haar best, ze kan goed rijden en kent als inwoner van Wiesbaden alle sluiproutes om files te vermijden. Toch wordt het nog een spannende rit, want ze moet twee keer een bus inhalen en weet nog maar net voor de tegenligger weer naar rechts te gaan.

‘Je rijdt met de Franse slag, hè?’ gromt Jean-Jacques, die het niet laten kan om zijn vrouw tijdens het rijden te bekritisieren.

‘Wat wil je nou? Hij ziet me toch!’ zegt Hilde, niet onder de indruk.

Een paar minuten na tweeën zijn ze er, en niemand is meer in haar nopjes met de late aankomst dan Sina, want ze heeft geen tijd meer om de roze jurk aan te trekken omdat de huwelijksceremonie in de Petrus en Pauluskerk meteen begint. Simone is katholiek, dus trouwen ze katholiek, wat de van huis uit protestantse Mischa niets uitmaakt, omdat hij sowieso niet veel opheeft met de kerk en religie.

Familie en vrienden nemen plaats in de indrukwekkende gotische hallenkerk. Swetlana ziet er bezweet en afgemat uit, ze was ’s ochtends vroeg al in Eltville en heeft samen met Luisa de kerk met rozen en witte tulen strikken versierd. Jean-Jacques omhelst enthousiast zijn broer Pierrot, die met zijn vrouw speciaal uit Frankrijk is gekomen. Fritz Bogner, Luisa’s echtgenoot, klimt met zijn dochter Petra en cellist Benno Olbricht naar de orgelgalerij om de ceremonie muzikaal te ondersteunen. Hilde plukt aan haar gekreukte jurk en voelt zich ongemakkelijk omdat ze op de eerste rij moet zitten om samen met haar broer Willi als huwelijksgetuige op te treden. Maar Willi lijkt van zijn rol te genieten, hij is in een elegant zomerkostuum verschenen met zijn vrouw Karin; hun twee kinderen Nora en Stefan zitten thuis bij oma.

‘Nou, zusje?’ fluistert hij grijnzend tegen Hilde. ‘Heb je het over je hart kunnen verkrijgen om je café de hele dag alleen te laten?’

‘Waarom niet? Tenslotte heb ik prima medewerkers.’

‘Klopt,’ zegt hij. ‘Eigenlijk zou je nu aan de Adriatische zee kunnen zitten, lekker nietsdoen en genieten van de zon en de zee.’

Hilde komt niet aan een gepaste reactie toe, want nu zet het orgel in en het gefluister in de kerkbanken verstomt. Alle gasten staan op. Ach, wat is zo’n kerkelijke bruiloft toch mooi en feestelijk! Zelf is ze destijds alleen voor de wet getrouwd, want het waren moeilijke tijden en ze moesten het sober houden. Maar zo’n echte trouwjurk, dat is toch een heel ander verhaal.

Simone ziet er betoverend uit in haar jurk, die tot op de grond reikt en van delicate, zacht golvende stof is gemaakt, met een subtiel

decolleté en kanten mouwtjes. De sluier is van doorzichtige tule en versierd met kleine glinsterende parels. En dan nog dat boeket zalmkleurige rozen! Julia, die lieve schat, heeft de jurk ontworpen en wilde er geen cent voor hebben. Hij is genaaid door Luisa, die inmiddels in Julia's damesmodezaak in de Kirchgasse werkt. Ook Mischa ziet er goed uit in zijn donkere pak, hij heeft zelfs zijn haar laten knippen voor deze feestelijke gelegenheid.

Ach ja, ze hebben het allemaal goed, ze kunnen gelukkig en tevreden zijn. De ontberingen van de oorlog en de naoorlogse tijd zijn vergeten, de kinderen kennen die alleen uit de verhalen van de volwassenen en kijken verbaasd als iemand zich druk maakt als er op school een boterham in de vuilnisbak wordt goegoid.

Hilde slaagt erin haar rol als trouwgetuige met enige waardigheid te vervullen, de rest van de huwelijksceremonie gaat langs haar heen terwijl ze opgelucht op haar plaats zit. Simone en Mischa zeggen op het juiste moment ja, het trio boven op de gaanderij speelt iets van Mozart, waarbij Petra de eerste vioolpartij voor haar rekening neemt, en dan moeten ze knielen op het plankje voor de kerkbank, terwijl het Onzevader wordt gebeden. Onverwacht snel is de ceremonie in de kerk voorbij, het orgel begeleidt de plechtige uittocht van het jonge paar, en tot haar schrik schiet Hilde ineens te binnen dat de bruidstaart nog in de auto staat. Met dit warme, zonnige weer! Als de slagroom maar niet zuur wordt!

Toch krijgt ze voorlopig geen kans om de kostbare taart te redden, want het voorplein staat vol met bruiloftsgasten. Voor het kerkportaal hebben zich jonge mensen verzameld die een erehaag van wijnranken voor het bruidspaar hebben gevormd. Het zijn vrienden en bekenden uit Eltville, en Hilde ontdekt tussen hen niet alleen haar zoon Andi, maar ook Frank, die als leerling in dienst is bij Auto Pahl in Wiesbaden en vandaag eigenlijk zou moeten werken.

‘Maak je geen zorgen, mama,’ zegt de negentienjarige nonchalant. ‘De baas heeft me vrij gegeven. Belangrijk familiefeest!’

Hij ziet er vlot uit in zijn donkere broek en zijn grijze jasje. Alleen zou hij eindelijk zijn haar eens moeten laten knippen; Hilde vindt die wilde hardos vreselijk. Maar Frank ziet dat anders, hij is een fan

van de Engelse band de Beatles en is onlangs zelfs met vrienden naar een concert van de Rolling Stones in Frankfurt geweest. Hij heeft zijn middelbare school maar met moeite gehaald, en nu wil hij automonteur worden, waarover Jean-Jacques enigszins teleurgesteld is, omdat hij altijd gehoopt had dat zijn zoons ooit het wijngoed in Eltville zouden overnemen. Maar die hoop kan hij laten varen. Franks tweelingbroer Andi is enkele weken geleden met vlag en wimpel voor zijn eindexamen geslaagd en is van plan om te gaan studeren.

Voor de kerk is er nu veel te doen. Mischa en Simone schenken de jonge mensen wijn in, iedereen feliciteert het jonge paar, er worden kussen en cadeaus uitgewisseld, Hilde begroet haar zwager en schoonzus uit Frankrijk, en Swetlana maakt zich druk omdat Sina de mooie roze jurk niet heeft aangetrokken. Daarna begeeft het gezelschap zich door de smalle straatjes naar de binnenplaats van het wijngoed, waar feestelijk versierde tafels en stoelen klaarstaan. En ook de puntgave bruidstaart krijgt zijn rechtmatige plaats op het taartbuffet. Enkele gasten arriveren nu pas, onder wie Hildes oudere broer August, Mischa's stiefvader, die zich niet op tijd van zijn advocatenkantoor kon losmaken voor de trouwceremonie.

‘Is dat niet verschrikkelijk?’ zegt Swetlana tegen Hilde. ‘Hij moet altijd werken, heeft nooit tijd voor zijn vrouw, voor zijn gezin. Wat is dat voor echtgenoot? Hij kan niet eens op tijd komen voor Mischa's bruiloft.’

Hilde haalt haar schouders op en pakt alvast de koffiekopjes om aan de tafels in te schenken. Swetlana heeft gelijk, August is echt een werkpaard, maar hem elke avond met klachten en verwijten bestoken helpt het huwelijk ook niet verder. Hilde loopt verder met de koffiekkan, begroet Julia Wemhöner en complimenteert haar met haar prachtige jurk; dan wisselt ze een paar woorden met haar schoonzus Karin, die inmiddels weer aan het werk is in de filmindustrie nu de kinderen ‘over het ergste heen zijn’ en haar moeder de vierjarige Stefan en de zesjarige Nora liefdevol verzorgt.

‘Volgende week begint het,’ vertelt Karin enthousiast. ‘Een televisiedrama dat op de ZDF zal worden uitgezonden. Ik mag nog niets verklappen, maar ik heb drie scènes met Gert Fröbe.’

‘O, geweldig!’ lacht Hilde. ‘Is Willi daar niet jaloers op?’
‘Op Gert Fröbe?’ vraagt Karin lachend. ‘Ik dacht het niet.’
‘Op je filmcarrière, bedoel ik.’

‘Ach wat!’ wuift Karin vrolijk weg. ‘Hij is toch de nummer één van het theater en de populairste bon vivant van Wiesbaden.’

De binnenplaats loopt vol, burens en vrienden komen erbij, feliciteren hen en brengen kleine cadeautjes mee. Frank fluistert tegen zijn moeder dat er vanavond een ‘ontvoering van de bruid’ gepland is en dat het heel leuk zal worden. Natuurlijk zal er ook worden gedanst; hij heeft zijn ‘installatie’ en een heleboel platen meegenomen en wil ‘fatsoenlijke’ muziek draaien.

‘De kleine Marion is flink gegroeid,’ vertrouwt hij zijn moeder toe. ‘Ze lijkt een mooie toekomst te hebben.’

‘Luister eens,’ reageert Hilde boos. ‘Het kind is nog geen veertien, dus heb het lef niet om haar het hoofd op hol te brengen! Dat kan ik tegenover Fritz en Luisa niet verantwoorden.’

‘Wat haal je je toch allemaal in je hoofd, mama!’ zegt hij sussend.
‘En ga eindelijk eens naar de kapper!’

En weg is hij, verdwenen in de meute jonge mensen, en Hilde loopt naar het taartbuffet om Meta, die daar aan het werk is, een handje te helpen. O jee... wat hebben ze een puinhoop van de mooie taart gemaakt! Helemaal scheef gesneden, het bruidspaar is omgevallen en ligt nu in de resten van Swetlana’s chocoladetaart. Hilde probeert de taartresten weer een beetje toonbaar te maken, draagt lege gebaksschoteltjes naar de keuken en brengt thermoskannen met verse koffie naar de tafels. Vanavond krijgen de gasten heerlijke voorgerechten uit Frankrijk, geroosterd vlees, aardappelsalade en Swetlana’s befaamde goulashsoep; als toetje is er ijs, dat door de Italiaan om de hoek wordt geleverd.

‘Ga nu maar eens bij de gasten zitten, mevrouw Perrier,’ zegt Meta Rubik, een degelijke, moederlijke dame. ‘Edith en haar vriendinnen helpen nu mee, dus u kunt even bij uw man gaan zitten en een stuk bruidstaart eten.’

Hilde ziet in dat Meta gelijk heeft. Jean-Jacques is druk in gesprek met zijn broer en schoonzus, en het zou bijna onbeleefd zijn om

niet bij hen te gaan zitten. Tenslotte zie je elkaar niet elke dag; overmorgen gaan ze allebei terug naar de Provence.

Ze baant zich een weg tussen de tafels door, legt een stuk bruidstaart op een bord en ziet met belangstelling dat haar zoon Andi in gesprek is met een jong, blond meisje. Dan schuift ze een vrije stoel naar de tafel waar Jean-Jacques met zijn broer en schoonzus zit. Natuurlijk spreken ze Frans, dus moet ze haar talenkennis, die ze tijdens de bezoeken in de Provence heeft opgedaan, weer uit de mottenballen halen.

Net als ze wil vragen hoe het met de wijngaard gaat en een opmerking wil maken over de mooie vakanties van vroeger, roept Meta uit de keuken: 'Mevrouw Perrier! Snel! Telefoon uit Wiesbaden!'

Het klinkt opgewonden, zelfs Jean-Jacques kijkt bezorgd op, en Hilde denkt geërgerd dat het alleen maar mama kan zijn, om weer eens te klagen over Giuseppes eigengereide manier van doen.

'Zelfs vandaag kan ze me niet met rust laten met haar gezeur,' verzucht ze en ze staat weer op om naar de keuken te lopen.

Daar heeft Meta een enorme schaal met aardappelsalade voor zich staan, en ze reikt Hilde met haar vingertoppen de hoorn aan.

'Mama? Wat is er aan de hand?' vraagt Hilde geïrriteerd.

'Geef me Karin even,' zegt haar moeder met zwakke stem. 'Het stadsziekenhuis heeft net gebeld. Stel je voor...'

Ze kan niet verder praten omdat haar stem het begeeft. Het ziekenhuis. Hilde wordt misselijk. Er moet echt iets ernstigs gebeurd zijn.

'Edita en de kinderen hebben een auto-ongeluk gehad.'

Edita, dat is Willi's schoonmoeder. Mevrouw Langgässer.

'O god! Is het erg?'

'Ze hebben me niets verteld. Maar ik vrees het ergste, Hilde... De arme kinderen! Ze zijn nog zo klein...'

Zoals altijd wanneer er iets onverwachts gebeurt, houdt Hilde het hoofd koel.

'Ik regel het wel, mama,' zegt ze en ze hangt op.

Tien minuten later zit ze achter het stuur van haar Kever, achterin zitten Willi en Karin, die allebei volkomen in de war zijn.

'Ik rij wel,' had ze tegen hen gezegd. 'Jullie moeten niet ook nog een ongeluk krijgen.'

Karin

Karin bewaart nog steeds slechte herinneringen aan het rode bakstenen gebouw van het stadsziekenhuis aan de Schwalbacher Strasse, van toen Stefan werd geboren. Twee dagen lang had ze met weeën te kampen gehad, daarna was de baby ziek en spuugde hij steeds de melk uit. Toen ze eindelijk met haar kind naar huis mocht, hoopte ze dat ze dat ziekenhuis nooit meer in zou hoeven. Maar het lot besliste anders. Nu staat ze met knikkende knieën amechtig voor de entree en heeft nauwelijks de kracht om de trappen op te lopen.

Een verkeersongeval. Meer had Hilde niet kunnen vertellen. Of de kinderen gewond zijn of misschien zelfs dood, weet ze niet. Willi had de hele rit zijn arm om haar heen geslagen en onzinnige dingen gefluisterd om haar en vooral zichzelf te kalmeren.

‘Het is vast niet zo erg, Karin. Hooguit een paar schrammen. Je weet toch dat mama altijd vreselijk overdrijft. Je zult zien, de kinderen zijn gezond en wel...’

Maar nu is hij stil, hij houdt haar hand vast en loopt zwijgend naast haar. Hilde is al vooruitgelopen, staat bij een deur in de hal en meldt zich aan; dan draait ze zich naar hen om en wijst in de richting van de deur naar het trappenhuis.

‘Tweede verdieping. Ze zegt dat het goed is dat er iemand komt.’

‘Waarom?’ vraagt Willi bezorgd.

‘Dat weet ik niet. Maar ik denk dat de drie behoorlijk geschrokken zijn.’

‘Natuurlijk...’ stamelt Willi. ‘Kom op. Wat zei je? Derde verdieping?’

‘Tweede verdieping. Laat mij maar voorgaan.’

Hartkloppingen tot in haar keel. Maar tegelijk ook hoop. Ze zijn natuurlijk vreselijk geschrokken. Maar dat betekent ook dat ze nog leven. Willi heeft vast gelijk, het zijn maar een paar schrammen, het ergste is de schrik. Maar nu zijn de ouders er en kunnen ze hun twee kleintjes in hun armen nemen...

Boven is een lange, grijze gang, er staat een kar vol serviesgoed en er hangt een penetrante lucht van ontsmettingsmiddelen. Willi spurt weg en klopt in het wilde weg op allerlei deuren. Hilde heeft in een mum van tijd een verpleegster gevonden, een vriendelijke jonge vrouw in een lichtblauw uniform met een wit schort en een kapje op haar zwarte haar.

‘Meneer en mevrouw Koch? Goed dat u er bent, de kleine jongen is erg onrustig. Hierlangs, we hebben hem naar de verpleegsterskamer gebracht...’

Het kamertje dat ze nu betreden is klein. Een tafel, vier stoelen, langs de muren staan witte kasten. Een oudere verpleegster zit op een stoel met Stefan op schoot. Tot haar ontzetting ziet Karin dat het jongetje een verband om zijn hoofd heeft, waar een paar verwarde plukken blond haar uit steken.

‘Mama!’ En meteen begint hij te huilen.

Ze rent naar hem toe, neemt hem op haar arm en drukt hem tegen zich aan. Hij voelt warm aan en huilt zo onbedaarlijk dat zijn hele lichaam schokt. Willi staat er hulpeloos bij en streelt de rug van zijn zoon, zijn blote armpjes, zijn ingezwachtelde hoofd...

‘Wat is er met zijn hoofd?’

‘Alleen een schaafwond,’ krijgen ze te horen. ‘Hij is gevallen en heeft zijn hoofd bezeerd. Geen hersenschudding, dat hebben we uitgesloten...’

Karin heeft moeite de verpleegster te verstaan omdat het jongetje zo hard huilt.

‘Hoe heeft dit kunnen gebeuren? En waar is Nora?’

‘Uw dochter ligt op de kinderafdeling. Ze heeft haar rechterarm gebroken. Ik denk dat u een paar minuten bij haar kunt zijn, ze zal nu wel uit de narcose zijn ontwaakt...’

‘Narcose?’

‘Natuurlijk. De breuk moest worden gezet. Maar u hoeft zich geen zorgen te maken, het zal allemaal goed genezen. Uw dochter is een dapper meisje.’

De rechterarm. Nou ja, het had erger gekund, maar Nora is met Pasen op school begonnen en zal nu moeite hebben met leren schrijven.

‘Blijf jij hier bij Stefan,’ zegt Willi. ‘Ik ga naar Nora. We kunnen haar toch zeker straks mee naar huis nemen?’

De oudere verpleegster schudt haar hoofd. Het kind moet nog een paar dagen ter observatie in de kliniek blijven, dat is gebruikelijk, misschien kunnen ze haar overmorgen ophalen.

‘Dat zien we dan wel,’ zegt Hilde vriendelijk. ‘Kunnen we de hoofddarts spreken?’

‘Dan zult u moeten wachten, Dokter Schreiner is momenteel aan het opereren. Daarna zal hij zeker tijd voor u hebben.’

Karin houdt de huilende Stefan in haar armen en wenst maar één ding: zo snel mogelijk met de kinderen naar huis gaan. Daar, in de vertrouwde omgeving, zullen ze tot rust komen, zullen ze bij hen zitten, met hen praten, hen laten vertellen, hen troosten...

‘En mijn moeder? Mevrouw Edita Langgässer. Ze was bij de kinderen toen het ongeluk gebeurde. Is zij ook gewond?’

Willi staat al met de jonge verpleegster bij de deur, maar draait zich nu om omdat hij het antwoord wil horen. Opgelucht als ze zijn dat het met de kinderen niet al te erg is, waren ze bijna Karins moeder vergeten.

De verpleegster aarzelt met haar antwoord. Karin voelt opeens een ijzige kou over haar komen. Hilde legt haar handen voorzichtig op haar schouders.

‘Mevrouw Langgässer heeft het ongeluk helaas niet overleefd,’ zegt de verpleegster. ‘De auto is in volle vaart op haar ingereden, men kon niets meer voor haar doen.’

De woorden weerklinken in Karins hoofd alsof ze in een hoge,

lege ruimte worden uitgesproken. Ze hoort ze meerdere keren, alsof er een echo is.

‘Niet overleefd... niet overleefd... met volle kracht... volle kracht... niets meer voor haar doen... niets meer voor haar doen...’

‘Mijn god,’ fluistert Willi. ‘Dat... dat wisten we niet...’

‘Mijn oprechte deelneming,’ zegt de verpleegster. ‘Dokter Schreiner zal u verder alles uitleggen.’

Karin is als verlamd. Dit is een film. Een droom. Niet de werkelijkheid. Haar moeder is niet dood. Ze zal zo wakker worden, en dan is alles weer zoals het altijd was. Ze merkt dat ze wankelt, houdt de jongen stevig in haar armen, maar de vloer lijkt razendsnel op haar af te komen.

‘Neem de jongen over, Willi, snel!’ hoort ze Hilde’s energieke stem. ‘Ga zitten, Karin. O jee, dat is de bloedsomloop. Hebt u misschien koffie?’

Dan wordt alles om Karin heen donker, de film is gebroken, ze is ver weg, verzinkt in naamloze duisternis.

‘Mevrouw Koch?’ zegt iemand. ‘Wakker worden, mevrouw Koch. Toe maar.’

Iemand geeft haar lichte klapjes op haar wangen, ze opent haar ogen en merkt dat ze op de vloer ligt.

‘Niet bewegen. U krijgt nu een injectie om uw bloedsomloop weer op gang te brengen...’

Ze voelt een prik in haar arm, maar ze is nog te verward om te reageren. Warmte stroomt door haar lichaam, ze komt weer bij zinnen. Ze is in het ziekenhuis. Het is geen nare droom, maar werkelijkheid. Stefan heeft een hoofdwond, Nora heeft haar arm gebroken en haar moeder... haar moeder is dood.

Ze richt zich langzaam op, strijkt door haar haar en glimlacht geruststellend naar Willi.

‘Het gaat alweer, geen zorgen. Ik wil mijn dochter zien. En... mijn moeder.’

‘Rustig aan, mevrouw Koch. Gaat u eerst maar even op deze stoel zitten...’

‘Nee, nee. Het gaat wel.’

Hilde geeft haar een arm, Willi heeft Stefan bij de hand genomen,

en zo volgen ze de jonge verpleegster naar de lift. Ze mogen de kamer waar Nora ligt niet in, maar ze kunnen hun dochter door een glazen ruit zien. Nora ziet vreselijk bleek, haar gezicht zit vol schrammen, haar rechterarm is gebogen en zit in een wit gipsverband. Ze kokhalst en heeft het te kwaad, natuurlijk heeft ze de etherverdooving niet verdragen. De verpleegster acht het beter dat het meisje haar ouders niet ziet, daar zou ze alleen maar onrustig van worden.

‘Wat een onzin!’ roept Hilde verontwaardigd.

‘Wij hebben onze ervaringen en weten wat we doen,’ is het antwoord.

‘Na alles wat het meisje heeft doorgemaakt, heeft ze ons nu heel hard nodig,’ moppert ook Willi.

‘Het spijt me, het is uitgesloten. We maken geen uitzondering voor u.’

Ze gaan met de lift naar de kelder. Daar wordt de smalle gang fel verlicht door plafondblampen, waardoor hun bleke gezichten nog doorschijnender lijken.

‘Ik hoef daar niet naar binnen,’ zegt Willi. ‘Ik wacht hier wel met Stefan.’

Hilde blijft bij Karin. Edita Langgässer ligt in een klein kamertje opgebaard, haar lichaam en gezicht bedekt met een witte doek. Karin trekt de doek een stukje opzij en bekijkt het gezicht van haar moeder. Het is intact, haar ogen zijn gesloten, haar mond staat een beetje open.

‘Alsof ze slaapt,’ zegt Hilde zacht.

Zachtjes strijkt Karin over het koude voorhoofd, de wangen, raakt het grijze haar aan dat aan de slapen krult. Dan legt ze de doek weer voorzichtig over de dode en knikt naar Hilde.

‘Laten we gaan...’

Buiten worden ze opgewacht door een jonge arts die hun vraagt een formulier in te vullen. Naam van de overledene. Burgerlijke staat. Adres. De overlijdensakte wordt hun overhandigd. Ze vernemen dat Edita Langgässer al op de plaats van het ongeluk is overleden en eigenlijk niet naar het ziekenhuis had hoeven te worden gebracht.

‘Wij zullen alle noodzakelijke dingen regelen,’ zegt Hilde.

Ach, wat is het toch goed dat Hilde bij ons is, denkt Karin. Ze is zo sterk, zo levendig, zo energiek. In de lift foetert ze luid op de verpleegsters die zich als echte dragonders gedragen.

‘Dit mag je niet en dat moet je niet doen,’ roept ze verontwaardigd. ‘Maar als het erop aankomt, staan ze erbij en kijken ernaar. Er waren twee verpleegsters in de kamer toen je flauwviel, maar als ik je niet had vastgehouden, was je met de kleine op de grond gevallen.’

Inmiddels is dokter Schreiner op de tweede verdieping aangekomen. Hilde legt uit dat ze naaste familie is en mag mee naar het artsenkamtje. Dokter Schreiner is een lange vijftiger, slank, met verzorgd grijs haar en oplettende bruine ogen achter zijn brillenglazen.

‘Mijn oprechte deelneming,’ zegt hij. ‘Een tragisch ongeluk, maar ondanks alles mag u dankbaar zijn dat de kinderen niet al te veel is overkomen. Gisteren hadden we nog een geval waarbij elke hulp voor een kleine jongen te laat kwam...’

Hij moppert over het verkeer in Wiesbaden; als voetganger ben je je leven niet zeker, vooral kinderen en ouderen zijn de dupe. ‘Tegenwoordig denkt iedereen een auto te moeten kopen, in plaats van de bus te nemen...’

Dan horen ze dat de politie het ongeval heeft opgenomen. Mevrouw Langgässer wilde met de kinderen de Rheinstrasse oversteken en werd midden op het zebrapad door een auto geschept. Ze overleed aan inwendige bloedingen. De kinderen, die naast haar liepen, werden als door een wonder slechts licht geraakt en vielen op het wegdek, waar ze hun verwondingen opliepen.

‘Hebben ze die klootzak opgepakt?’ wil Willi weten.

Dat weet dokter Schreiner niet.

Dan volgt een verhitte discussie over Nora, die eigenlijk nog in de kliniek moet blijven. Willi toont zich een welbespraakte strijder, en Hilde staat hem met krachtige argumenten bij.

‘We tekenen alles wat u wilt,’ verklaart ze. ‘Maar de ouders zijn vastbesloten hun kind vandaag nog mee naar huis te nemen.’

‘Ik kan u niet tegenhouden,’ zegt dokter Schreiner geïrriteerd. ‘Maar ik zeg u nadrukkelijk dat ik de medische verantwoordelijkheid daarvoor niet kan dragen.’

‘Het is mijn dochter,’ zegt Karin. ‘Ik neem de verantwoordelijkheid.’

De organisatie van de terugreis is ingewikkeld. Willi neemt een taxi en rijdt met Stefan vooruit, Hilde volgt met Karin en Nora. De kleine meid worstelt nog steeds met de naweeën van de narcose, maar is dolblij dat ze naar huis mag.

‘Waarom mag ik niet met papa mee?’

‘Omdat je misschien moet overgeven, en dat is niet goed in een taxi.’

Nora is een vaderskindje, ze is dol op Willi, die weliswaar niet haar biologische vader is, maar zich liefdevol om het meisje bekomert.

Ondanks alles valt het niet mee om de woning binnen te gaan. In de keuken staat nog het servies van de lunch, dat haar moeder had afgewassen en in het afdruiprek had gezet. In de huiskamer liggen de tijdschriften die ze altijd las, met haar bril erop, in een breimandje de eerste aanzet van een sok voor Stefan. Alles is nog zoals het was toen ze het huis uitging; het is onvoorstelbaar dat ze nooit meer zal terugkomen. Ze zorgen voor de kinderen. Nora mag in het echtelijke bed liggen, ze ondersteunen haar rug met kussens, de kliniek heeft hun druppels meegegeven tegen de pijn in haar arm. Willi zit bij haar, praat met haar, leest een verhaaltje voor, vertelt een verzonden sprookje. Karin zit met Stefan in de keuken, ze kleuren met kleurpotloden, hij drinkt sap en eet een boterham met leverworst. De vierjarige lijkt zich te hebben hersteld, hij praat en vertelt, maar de schok werkt nog na, is nog lang niet verwerkt.

‘Wanneer komt oma weer, mama?’

‘Vandaag niet, Stefan.’

‘Morgen? Ze had beloofd dat ze ijs met ons gaat eten.’

‘Morgen misschien nog niet...’

‘Wanneer dan?’

Hoe leg je een vierjarige uit dat zijn oma dood is? Karin weet het niet, ze stelt het definitieve ‘Ze komt nooit meer terug’ uit. In de slaapkamer van zijn ouders heeft Willi het gemakkelijker. Nora heeft begrepen wat er is gebeurd.

‘Oma is dood, hè?’ vraagt ze.

‘Hoe weet je dat?’

‘Dat zei de dokter die ons naar het ziekenhuis bracht.’

‘Ja, Nora. Ik ben bang dat het waar is.’

‘Ik ben heel verdrietig, papa...’

‘Wij zijn allemaal erg verdrietig...’

Wat is ze beheerst! Nora is een wijsneuzig kind, op haar vierde zei ze al lange, ingewikkelde zinnen en gebruikte moeilijke woorden die ze had opgepikt. Misschien verwerken de kinderen deze verschrikkelijke dag wel gemakkelijker dan ze had gedacht? Maar hoe ze zelf met de situatie moet omgaan, weet Karin nog niet. Dat haar moeder niet meer leeft, is nog steeds onvoorstelbaar voor haar.

Hilde is bij hen gebleven, ze zit aan de telefoon, die nu continu rinkelt. Luisa belt bezorgd uit Eltville en wil weten wat er is gebeurd. Jean-Jacques laat vragen of hij moet komen, Swetlana leent hem haar auto wel.

‘Nee, nee,’ zegt Hilde diplomatiek. ‘Met de kinderen gaat het goed, laat jullie bruiloftsfeest niet bederven.’

Dan belt moeder Else en klaagt dat ze al uren aan de telefoon zit en niemand kan bereiken. Karin kan alleen horen wat Hilde zegt en daaruit opmaken wat moeder Else vraagt.

‘Nee, mama, ze zijn niet allemaal dood. De kinderen maken het goed. Alleen Edita... Zij heeft het niet overleefd, mama. Maar houd dat voorlopig voor jezelf en bel niet naar Eltville. Ze horen het snel genoeg... Natuurlijk weet ik dat je tactvol bent, mama. En breng papa alsjeblieft voorzichtig op de hoogte, goed? ... Nee, ik ga vandaag niet meer terug naar Eltville. Ik kom zo gauw ik kan...’

Dan belt ze een begrafenisondernemer, legt de situatie uit en fluistert Karin toe dat er morgen iemand komt om alles te bespreken.

‘Dank je,’ zegt Karin. ‘Ik ben zo blij dat jij dit voor ons regelt, Hilde. Alles valt op dit moment voor mij in duigen, ik weet nauwelijks wat er nu moet gebeuren.’

‘Dat is toch begrijpelijk,’ zegt Hilde en ze streelt haar schouder. ‘Daar is familie voor, we laten jullie niet alleen.’

‘Wat lief van je...’

‘Mama, ik teken nu een brandweerman,’ zegt Stefan en hij trekt aan haar arm. ‘Geef het rood eens.’

Het is avond geworden, Hilde gaat naar huis, waar haar ouders bezorgd op haar wachten. De nacht is onrustig. Karin en Willi nemen de kinderen in bed tussen hen in, het is krap, Nora heeft pijn ondanks de druppels, Stefan slaat in zijn slaap om zich heen en wordt steeds weer wakker en huilt. Uiteindelijk gaat Karin met Stefan naar de huiskamer om daar op de bank te slapen.

Bleek en nog doodmoe zitten ze 's ochtends aan de ontbijttafel. Willi heeft snel broodjes gehaald, Karin heeft koffie en chocolademelk klaargemaakt. Maar de eetlust wil niet komen, de kinderen verkrumelen de broodjes op de borden. Willi slaat alleen maar de ene kop koffie na de andere achterover, en ook Karin krijgt nauwelijks een hap door haar keel. De lege stoel, waar oma Langgässer altijd op zat, staat nog aan tafel; Willi noch Karin konden het over hun hart verkrijgen om die weg te halen.

‘Oma komt morgen en gaat met ons ijs eten,’ verkondigt Stefan en hij kijkt onzeker naar Karin. ‘Dat zei je toch, hè?’

‘Oma komt helemaal niet meer terug,’ zegt Nora tegen haar kleine broertje. ‘Omdat ze dood is.’

‘Dat is niet waar!’ protesteert Stefan.

‘Eet nu je broodje met jam op!’ beveelt Willi, terwijl hij een hulpeloze blik wisselt met Karin.

Om tien uur moet hij naar de repetitie, die kan hij niet missen, uiteindelijk is het zijn werk waarmee hij geld verdient voor de familie. Karin begrijpt dat. Natuurlijk zou hij de voorstelling van vanavond kunnen afzeggen, dan zou de vervanger inspringen, maar welke acteur doet zoiets als het niet absoluut noodzakelijk is? Je moet voor jezelf opkomen, op het podium staan! De vervanger zou wel eens succes kunnen hebben, en dan wordt er uiteindelijk gezegd: die was stukken beter dan Willi Koch.

Hij kust haar op de wang en mompelt: ‘Je redt het wel, schat.’

Dan is hij weg, en ze heeft sterk het gevoel dat hij blij is dat hij aan de ellende kan ontsnappen. Ze ruimt de tafel af, zet de afgewassen borden in de kast, zoekt een trui met wijde mouwen uit die Nora over het gipsverband van haar arm kan aantrekken en denkt wanhopig aan het feit dat over drie dagen de opnames in Studio Unter den Eichen beginnen. Hoe moet dat zonder haar moeder? Ze kan de